

Qader Shafiq, Mary Ezra Goma, Abobakr Rassa.

FOTO PATRICK POST

afval het best kunnen scheiden. En wat voor voordelen heeft dat voor jouzelf?"

QADER SHAFIQ (50)

"Als vluchteling uit Kaboel heb ik gezien wat oorlog met een land doet. Bossen verdwijnen, de luchtkwaliteit gaat sterk achteruit. In dat opzicht lijken veel landen op Afghanistan. Grondstoffen zijn de kiem van veel conflicten. De gevolgen zijn verwoestend. Urbanisatie, armoede, werkloosheid, alcoholisme, dorpen die verdwijnen. Met als gevolg dat de sociale verhoudingen worden verscheurd.

"Elke cultuur geeft een andere invulling aan het begrip duurzaamheid. Consumptie- en eetgedrag is bijvoorbeeld anders. Als kind at ik bijna dagelijks uit mijn tuin. Sporadisch aten we vlees. Lang niet zo veel als hier. In Nederland streven we naar een circulaire economie, maar dat hebben mensen met een migratieachtergrond al jaren.

"Denk maar aan ruil. Alleen draagt het niet het etiket circulair. In die zin spreken ze een andere taal, en dat is al een deel van het verhaal waarom de groene bewegingen zo wit blijven. Ze bereiken deze groepen niet omdat de communicatie niet klopt. Veel duurzame projecten van vandaag de dag zijn gericht op wijken die het beter hebben. Daarom moeten groene organisaties meer samenwerken met mensen buiten hun eigen wereld. Dat is dus wat wij doen, mensen samen brengen.

"De zogeheten milieubewuste burger is doorgaans in staat zich goed te informeren over de invloed van de vleesconsumptie of boskappen en energieverbruik. Maar mensen met een moeilijker sociaal-economische positie hebben andere zorgen. Ze kampen vaker met gezondheidsproblemen. En ze draaien elke euro om. Uiteraard komen ze dan sneller bij de

kiloknallers terecht, bij de halalslachterij en goedkopere milieuvriendelijke producten.

"Ook natuurconsumptie is voor mensen met een migratieachtergrond iets heel anders. Ze gaan niet in het bos wandelen bijvoorbeeld, ze blijven meer in de wijk waar ze wonen, in hun vertrouwde omgeving. Ik denk dat je dit kunt doorbreken door burgerschap aan te wakkeren, mensen het gevoel geven dat ze bruggen kunnen zijn in deze samenleving.

"Zelf ben ik religieus opgevoed. Er zijn genoeg passages te vinden in de Bijbel en de Koran om het duurzaamheidsverhaal aan mensen te vertellen. Onze natuur mogen we niet voor lief nemen. Het leven is ons geschonken en dus hebben we als mens de verantwoordelijkheid om een schoon plekje achter te laten."

Meer lezen over de Duurzame 100? Kijk op trouw.nl/duurzame100. Bekijk de lijst, luister naar de podcast en lees meer verhalen.

DE GROENE RANGLIJST STAP VOOR STAP

De ontknopning van de elfde Trouw Duurzame 100 nadert. Vandaag de nummers 50 tot en met 26, waarvan er een is uitgelicht. Korte beschrijvingen van alle 25 zijn te lezen op www.trouw.nl/duurzame100. Morgenavond volgt in Pakhuis de Zwijger de onthulling van de top 25. Vrijdag worden zij gepresenteerd in een speciale bijlage bij de krant en op de website. Aanmelden voor het festival ter gelegenheid van de elfde editie van de Duurzame 100 op 10 oktober kan nog via www.de-zwijger.nl.

DE DUURZAME 100

50 tot en met 26

26 De JoJo

Groep van dertig vrijwilligers knapt oude spullen op in Sassenheim.

27 Grip op biodiversiteit

Wetenschappers en boeren werken in Berg en Dal aan landbouw met oog voor natuur.

28 KrijgdeKleertjes

Netwerk voor ouders in Bunnik om gebruikte kinderkleding onderling uit te ruilen.

29 Land van Ons

Collectief wil 300.000 hectare landbouwgrond opkopen voor natuurherstel.

30 Duurzaam onderwijs

Een groep docenten geeft scholieren informatie over milieu en klimaat.

31 Persoonlijk Duurzaam Jaarverslag

Henk Tetteroo uit Delft brengt elk jaar een rapport uit over zijn ecologische voetafdruk.

32 Stadsgeneeskunde

Stadsdokter Biemans laat Rotterdammers ontstressen door samen te tuinieren.

33 Blue Battery

Op hoge leeftijd werkt Maastrichtenaar Jan Huynen (1932) aan een Limburgse energiebuffer.

34 Atelier Sam Sam

Naaiatelier in Dalfsen waar vluchtelingen spullen kunnen maken en repareren.

35 Kleurrijk Groen

Multicultureel netwerk in Nijmegen bewijst dat duurzaamheid geen 'witte bubbel'-thema is.

36 Gratis drinkwater

Initiatief uit Wateringen voor openbare, gratis watertappunten bij (horeca)ondernemers

37 De Groene Pint

Jongeren uit Delft moedigen duurzaam handelen aan bij studentenverenigingen.

38 Ecovillage Network

In dit netwerk wisselen bewoners van ecodorpen kennis en kunde uit.

39 Deltawind

Duizenden burgers zijn lid van deze ontwikkelaar op Goeree-Overflakkee van schone energieprojecten.

40 Vers uit de Tuin

Via dit Utrechtse platform delen en ruilen moestuiniers hun oogst.

41 Groene Mient

Burgers maken de Vruchtenbuurt in Den Haag groen met planten en 33 gasloze koophuizen.

42 Coast Busters

Vrijwilligers maken twee keer per week het strand van Katwijk schoon.

43 Energy Battle

Dit platform in Hoofddorp daagt sportclubs uit voor een onderlinge wedstrijd energie besparen.

44 De Nieuwe Graanschuur

Een initiatief in Amersfoort voor bio-streekproducten zonder verspilde verpakkingen.

45 Schoonschip

Amsterdams collectief van bewoners op duurzame, drijvende woonarken.

46 Den Haag Fossielvrij

Collectief dat de band tussen vervuilende bedrijven en hun stad bestrijdt.

47 Het Zoete Land

Ecologische tuin bij Leiden biedt stedelingen gezond en lokaal voedsel.

48 Groene Connectie

Bewoners koppelen zorginstellingen bij Delfshaven aan lokale groene projecten.

49 Stadsboeren

Dit initiatief plaatst mobiele moestuinbakken op leegstaande locaties in Amsterdam.

50 De Kwade Zwaan

Burgers uit Uitdam maken zich hard voor bescherming van open natuur en water.